

TBMM
HALKLARIN ESİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 5833
Tarih : 06.06.2024

10/1463

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kayyım uygulamaları 8 yıldır demokrasiye aykırı biçimde halk iradesinin gaspını rutin haline getirmiştir. Kayyımların neden olduğu usulsüzlük, rant ve yolsuzlukların ortaya çıkarılması, şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkelerinin ortadan kaldırılarak teşvik edildiği kamu zararlarının tespiti, denetimsizlik uygulamalarının açığa çıkarılarak gereğinin yapılması ve kamu zararının giderilmesi amacıyla Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir meclis araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT

**DEM Parti Grup Başkanvekili
Kars Milletvekili**

Sezai TEMELLİ

**DEM Parti Grup Başkanvekili
Muş Milletvekili**

GEREKÇE

Geçtiğimiz 8 yılın en antidemokratik uygulamalarından biri olarak karşımıza çıkan kayyım siyaseti, yerel seçimlerde siyasi rekabeti sandıkta kaybedenlerin, açığa çıkan halk iradesini yok sayarak demokratik ilkeleri çiğnemekte beis görmediği bir pratik olarak karşımıza çıkmıştır. 3 Haziran 2024'te Hakkâri'nin seçilmiş belediye eşbaşkanı Mehmet Sıddık Akış'ın gözaltına alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından yerine Hakkâri Valisi Ali Çelik'in kayyım olarak atanması, yani merkezi idarenin yerel iradeyi gasp etmesi, yeni dönemde de seçme ve seçilme hakkının ihlal edilmesi ve halk iradesinin yok sayılmasından başka bir şey değildir. Kayyım atanması, birçok yolsuzluk ve talan uygulamasının hayata geçirileceği endişelerini gündeme getirmiştir. Nitekim geçmiş dönem yaşanan kayyım pratikleri göstermiştir ki kayyımların en büyük motivasyonu ihaleler, rant paylaşımı, belediyelerin kaynaklarını talan etmek olmuştur.

Kayyım atamalarının ardından, yerel yönetimlerde birçok usulsüzlük ve hukuksuzluk yaşanmış, bu durum defalarca kamuoyuna yansımış olmasına rağmen hiçbir siyasi sorumluluk alınmamış, denetim görevleri yerine getirilmemiştir. Kamu kaynaklarının kişisel ihtiyaçlar ve/veya rant uğruna hoyratça kullanılması, ihale süreçlerinde şeffaflığın ve adil rekabetin hiçe sayılması, belediye hizmetlerinin nitelik ve nicelik açısından çoraklaştırılması, bu dönemin en belirgin özellikleri olarak açığa çıkmıştır.

Kayyım atamaları, yerel yönetim anlayışına büyük bir darbe vurmakla kalmayıp, halkın ihtiyaçlarının göz ardı edilmesini rutin haline getirmiş, belediyeleri de işlevsizleştirmiştir. Belediyeler, bölgeleri içerisinde halka hizmet sunan kamu idareleri olmaktan çıkarılmış, halkın vergileriyle oluşan bütçe şeffaflıktan uzak bir şekilde yandaş kurumlara aktarılacak, usulsüz harcamalarla eritilmiştir. Bugünlerde tasarruf söylemlerini dilinden düşürmeyen iktidarın, halkın parasını nasıl israf ettiği, bugün kayyım atanan Hakkâri'de açıkça görülmüştür. Yerel seçimlerde AKP'nin adayı için yürütülen seçim kampanyasının masrafı olan 29 milyon 939 bin 764 TL belediye bütçesinden karşılanmıştır. Yani Hakkâri halkına hizmet üretmek için kullanılması gereken bütçe, adayın seçim kampanyası için kullanılmıştır. Seçim arifesinde yapılan ihalelerin toplam bedeli ise 25 milyon 820 bin TL olarak tespit edilmiş, seçimden önceki bir aylık süreçte toplam 56 milyon 446 bin 583 TL olağan dışı harcamalara ayrılmıştır. Kayyım yönetiminin bıraktığı enkazı tespit eden belediye eşbaşkanlarından biri olan Mehmet Sıddık Akış, henüz 2 ay önce başladığı görevinden alınarak yerine kayyım atanmıştır.

Benzer şekilde, kayyım keyfiyeti personel alımlarına da yansımış, belediye kadroları liyakatten yoksun yandaşlar ve akrabalarla doldurulmuştur. Kayyım yönetimlerinde, bankamatik

memurları adında yeni bir ünvan türetilmiş, bu kimseler belediyenin kapısından dahi girmeden gelir elde etmiştir. Yüksekova Belediyesi'nde kayyım yardımcısı Fevzi Yıldırım, kardeşi Sıddık Yıldırım'ı, mal müdürü Haşır Tekçi ise kardeşi İslam Tekçi'yi, Tuşba Belediyesi'nde Salih Akman daha önce kamu kurumunda işe aldırıldığı üç kızının ardından işsiz kalan son kızı Zeynep Akman'ı Van Büyükşehir Belediyesi'nde işe aldırmıştır.

Öte yandan, 31 Mart 2024 Seçimleri'ne doğru, sandık iradesine yenik düşeceğini anlayan kayyım yönetimleri, belediyelerin taşınmazlarını satışa çıkararak, talancı zihniyetlerini alelacele giderayak hayata geçirmiştir. Geçmiş dönemin kaynakları heba edilmekle kalınmayıp gelecek dönemin hareket alanı zayıflatılarak yerel yönetimlerin güçsüzleştirilmesi bilinçli bir şekilde amaçlanmıştır. Kayyımla yönetilen Van'da, 5 Ocak'ta 64 taşınmaz 547 milyon liraya, 7 Şubat'ta 58 taşınmaz 608 milyon liraya, 14 Mart'ta 53 taşınmaz 577 milyon liraya satışa çıkarılmıştır. Böylece seçimlerden önceki son üç ayda belediyenin 175 taşınmazı ihaleye çıkarılarak kamu yararı, kayyımın bireysel yararına dönüştürülmüştür.

Kayyım usulsüzlükleri ve yolsuzlukları bu halde seyrederken, kamu idarelerini denetleme yükümlülüğü bulunan Sayıştay, kayyım yönetiminde bulunan belediyelerin bazılarında "tasarrufa" gitmiş, Hakkâri (2018'den beri), Şırnak (2019'dan beri) ve kayyım yönetimindeki diğer birçok belediyeyi denetlememiştir. Bu yolla usulsüzlük, rant ve yolsuzluğun had safhalara ulaştığı bu yönetimlerin önü açılmıştır.

Halkın iradesini gasp eden kayyımların getirdiği antidemokratik uygulamalar, yaygın yolsuzluklar, belediye kaynaklarının usulsüz kullanımı, şeffaflık ve hesap verilebilirliğin ortadan kalkması gibi ciddi sorunlar açığa çıkarmış, demokratik işleyişe zarar getirmiştir. Bu bağlamda, yukarıda aktarılmış olan gerekçelerin tümü hesaba katılarak, 8 yıldır uygulamada olan kayyım pratiğinin yarattığı, başta yolsuzluk olmak üzere tüm olumsuzlukların açığa çıkarılması için meclis araştırması yapılması gerekmektedir.